

Ge ungas dröm en chans

Centerpartiets entreprenörspaket för
ungt företagande

Sveriges unga vill starta och driva företag. Siffror från Tillväxtverket visar att fyra av tio ungdomar hellre vill bli företagare än anställda. Att ungdomar i stor utsträckning vill driva eget är inte konstigt. Dagens unga är ofta både välutbildade och kreativa. Mycket talar därför för att de kan bli historiens bästa entreprenörer. Behovet av deras insatser kommer att vara stort, eftersom Sverige har Europas äldsta företagare.

Idag är det dock bara fyra procent av Sveriges unga som de facto har tagit steget att driva ett eget företag. Det är en siffra som Centerpartiet vill ändra på. Om de 40 procenten som i Tillväxtverkets undersökning säger att de hellre vill vara egna företagare än anställda skulle ta steget till eget företagande och anställa en person var, skulle ungdomsarbetslösheten vara så gott som uttraderad. Med ett bra företagsklimat finns alla möjligheter för Sverige att locka unga människor att starta innovativa företag som kan växa och generera jobb.

Centerpartiet vill fortsätta att stärka det värderingsskifte som pågår i synen på företagare och synen på att det är fult att lyckas och tjäna pengar. Problemet idag är inte att det är svårt att starta företag. Det som behövs är att stimulera fler att vilja och våga ta steget samt att skapa livskraftiga företag och en hjälpande hand för att driva företag. Vi värnar de nya företagen oavsett var de tillkommer – i vården, i skolan eller inom hushållsnära tjänster. Det är bra att människor tjänar pengar och att företag går med vinst. Vi vill fortsätta öppna upp statliga monopol för att en mångfald av privata aktörer och näringsidkare ska få utveckla verksamheter. Ta-för-sig-mentaliteten hos landets unga ska uppmuntras. Det ska vara positivt att tro, att ha höga målsättningar och en stark tro på att man kan förverkliga sina idéer och drömmar.

Antalet lediga platser som anmäls till landets arbetsförmedlingar ökar och fler får jobb. Men fortfarande var under juli månad ca 406 000 utan jobb (öppet arbetslösa och personer i olika program) Detta motsvarar totalt 8,1 procent av arbetskraften.

Den totala arbetslösheten i juli för unga hamnade på ca 11 procent (öppet och i program). Varje ung människa som ställs utanför arbetsmarknaden är en resurs i papperskorgen. För varje dag som en ung människa går sysslös och inte får bidra med sin förmåga tappar Sverige en dag av framtidens samhällsbyggare. Men det största slöseriet är denna unga människas drömmar, idéer och kreativitet som stängs ute.

Åtgärder för ett bättre företagsklimat för unga

Aldrig har så många under 25 år startat företag som nu. Under läsåret 2009/10 driver 19 954 gymnasieelever, 16 procent, ett företag inom ramen för Ung Företagsamhet (UF). Av dessa driver nästan en fjärdedel företag tio år senare och sysselsätter tre till fyra personer. Siffrorna är nytt rekord sedan Ung Företagsamhet startade för 30 år sedan.

Parallellt med den bilden är ungdomsarbetslösheten fortfarande alltför hög. Det handlar om ett systemfel och förändringar måste till för att inte stora grupper ska slås ut från arbetsmarknaden permanent. Att ge rätt förutsättningar så att många fler unga startar och driver företag är ett sätt att vända den trenden.

Generella insatser för att främja näringslivsklimatet är av största vikt. Sverige behöver fler företagare, unga som gamla. Med de siffror från Tillväxtverket som visar att allt fler unga är positiva till att starta företag vill vi presentera ett Entreprenörskapspaket, som framför allt har bäring på unga entreprenörer. Dessa förslag skulle permanent höja temperaturen på företagsklimatet för unga.

Centerpartiets Entreprenörskapspaket för unga:

1. Gör det billigare och enklare att driva företag

Det måste löna sig bättre att vara företagare i Sverige, och den tid som investeras ska användas till att utveckla verksamheten och att sälja produkter och tjänster. Regeringen har redan sänkt kostnaderna för företagen med 50 miljarder kronor under mandatperioden. Men Centerpartiet vill mer:

** Arbetsgivaravgifter och egenavgifter ska fortsätta sänkas*

Med lägre arbetsgivar- och egenavgifter sänks trösklarna för att starta företag och våga anställa. På så sätt skapas fler jobb i nya och växande företag. Det är det som utgör grunden för vår välfärd.

** Schablonavdrag i deklarationen för småföretag*

Småföretagare har svårt att sätta sig in i de olika skatteregler som gäller för avdrag och kostnader i verksamheten. Vi vill därför införa ett schablonavdrag för att väsentligt förenkla deklarationen och därmed minska de administrativa kostnaderna. Schablonavdraget skulle kunna utformas antingen som ett fast belopp eller som procent av omsättningen med ett takbelopp.

** Sänkt moms i tjänstesektorn*

Vi vill sänka tjänstemomsen från 25 till 12 procent. Det skulle minska kostnaderna och öka efterfrågan i dessa branscher, vilket i sin tur skulle leda till fler företag och jobb. SHR (Sveriges Hotell & Restaurang företagare) bedömer att ca 15 000 nya jobb skulle skapas enbart inom

restaurangnäringen. Här är många unga företagare och anställda. Förslaget skulle därför särskilt gynna dem, liksom andra grupper med en svagare ställning på arbetsmarknaden.

* Avdragsrätt för IT-tjänster i hemmet

RUT och ROT-avdragen har gett tusentals jobb. Många som stått långt ifrån arbetsmarknaden, invandrare och unga, har fått jobb tack vare RUT-avdraget. Centerpartiet ser stora möjligheter för unga att starta företag och jobba inom IT-service. På grund av de höga kostnaderna som idag gäller för privatpersoner att få hjälp med denna service finns marknaden liten för denna typ av tjänster. Med ett RIT-avdrag kan de jobb som många unga idag utför gratis eller svart bidra till att fler unga människor kan starta företag och fler få jobb inom en sektor där unga har ett stort kunskapsförsprång.

* Underlätta för utländska studenter som vill starta eget efter studierna

Sverige har genomfört en omfattande och bra arbetskraftsinvandringsreform. En förbättring som genomförts är att de som har uppehållstillstånd för studier och har ett arbete ska kunna få söka om arbetstillstånd direkt utan att som tidigare behöva åka tillbaka till hemlandet. Detta gäller dock inte för egenföretagare.

Intresset från utländska studenter att stanna kvar i Sverige för att driva företag växer. Enligt uppgifter från Migrationsverket, har antalet beviljade uppehållstillstånd ökat kraftigt mellan åren 2002-2009 (från 50 till 103 personer).

Vi anser att icke EU-medborgare som studerar i Sverige och senare vill fortsätta driva ett företag bör kunna göra detta utifrån samma regelverk som de som får ett jobb.

2. Förbättra tillgången på kapital

Enligt bland andra Stefan Fölster, chefekonom på Svenskt Näringsliv, är brist på kapital ett av de största problemen för ungdomar som vill starta eget. Unga har ju sällan några egna besparingar. Centerpartiets förslag gör det möjligt att både våga och kunna ta språnget samtidigt som man kan klara sitt leverne under den kritiska uppstartsfasen:

* Mikrolån för unga – lån utan säkerhet

Få banker ger lån till unga som kanske inte har haft ett jobb, äger lite eller inget kapital, och som inte har erfarenhet eller anställning. Mikrolån är små lån utan säkerhet som istället bygger på en bra och trovärdig företagsidé. Tillgång till investeringskapital är viktigt under en uppbyggnadsfas, unga är också en grupp i samhället som har svårt att få fram kapital för att förverkliga sina företagsidéer. Därför vill Centerpartiet öka informationen kring de mikrolån som idag finns på Almi och höja den summa som man kan låna upp till 300 000 kronor, utan säkerhet.

* Riskkapitalavdrag - särskilt viktigt för ungas företag

Vi vill göra det möjligt för företag och privatpersoner att göra avdrag för riskkapital till företagare. Eftersom unga människor ofta saknar referenser och erfarenheter har de generellt svårare att attrahera riskkapital trots att de många gånger har goda affärsidéer. En avdragsrätt för investeringar i företag - ett riskkapitalavdrag - är därför en reform som är särskilt viktig för yngre entreprenörer. Ett bra första steg vore att införa förslaget om att 20 procent av investeringar upp till 500 000 kronor skulle vara avdragsgilla.

* Satsningar på ungas innovationer

Vi vill ge Innovationsbron AB, som har i uppdrag att göra affärer av forskning och innovationer, extra medel för att kommersialisera och sälja in unga entreprenörers idéer och verksamheter. Det är viktigt att satsningarna hos deras olika partners snarare är mer generella satsningar än projektbaserade för att stödja mer långsiktighet.

* Inför CFN-lån för företagare – en motsvarighet till CSN

Många nyföretagare har det mycket knapert ekonomiskt under företagets uppstartsfas innan intäkterna börjar flyta in. Det skapar en osäkerhet som kan leda till att särskilt unga människor avstår för att förverkliga sin företagsdröm. Det bör därför införas ett CFN-stöd i form av lån, riktat till alla nya företagare oavsett ålder. CFN-lånet ska kunna utgå som ett lån med samma ränte- och återbetalningsregler som för studielånet. Det bör under åtminstone ett år vara möjligt att ta ett företagandelån på samma nivå som totalbeloppet i studiemedelssystemet. Detta belopp bör dock till 100 procent utgöras av lån. En befintlig organisation på näringslivsområdet bör administrera CFN, exempelvis ALMI eller Tillväxtverket.

3. Rådgivning, attityder och coaching

Fler unga måste stimuleras att vilja och våga ta steget att starta och driva företag. Det kan göras på många olika sätt, till exempel genom försöksverksamhet, utbildning, nätverksbyggande och positiva förebilder.

* Avskaffa Arbetsförmedlingens monopol.

I dag har Arbetsförmedlingen fått möjlighet att upphandla förmedlingstjänster med LOU och LOV inom jobb- och utvecklingsgarantin och jobbcoachprogrammet. Det är bra men räcker inte och vi vill gå längre. Den förmedlande verksamheten kan privatiseras ytterligare och läggas ut på externa aktörer. Ett delmål kan vara att minst 50 procent av jobben ska förmedlas av privata aktörer år 2012. Det är många som kan vara duktiga på att förmedla jobb. Fackförbunden, ideella organisationer och privata företag. Dagens arbetsförmedling får ansvar för myndighetsutövningen, med kontroll och uppföljning. Den ska också utreda människors behov av stöd.

* Starta eget-coacher hos arbetsförmedlingen

Vi vill uppmuntra fler arbetslösa unga att se eget företagande som en möjlig karriärväg. Därför vill vi att de, istället för en arbetsförmedlare eller jobbcoach, ska kunna få en starta eget-coach via

arbetsförmedlingen. Starta eget-coacherna ska kunna ge råd, tips och vägledning inför en företagsstart. Vi är övertygade om att fler unga arbetssökande kommer att välja att starta företag om man får en samlad och professionell vägledning.

* Höjt anslag till Ung Företagsamhet på gymnasiet och till Drivhuset och andra liknande aktörer på högskola och universitet

Idag bidrar regeringen med tio miljoner kronor till Ung Företagsamhet, UF. Det är en satsning som verkligen skapar jobb och företag för unga. Vi har velat se fler satsningar på det här området och nu har regeringen föreslagit att tillföra ytterligare 15 miljoner per år t o m 2014 som ett verksamhetsstöd till organisationer, t.ex. Ung Företagsamhet, som arbetar med entreprenörskap i skolan.

UF når idag 16 procent av gymnasieeleverna. 23 procent av dem som drivit ett UF-företag är företagare även som vuxna. Vi vill att alla gymnasieelever, på såväl teoretiska som praktiska program, ska få möjlighet att driva eget företag på gymnasiet. Det är en prioriterad fråga för Centerpartiet. Det skulle kunna resultera i många nya företagare på sikt. UF kan visa eleverna vägen till framtidens jobb och företagande. Även satsningar på Drivhuset och andra liknande aktörer på högskolor och universitet bör främjas.

* Mer entreprenörskap i skolan

Regeringen har infört entreprenörskap som en viktig och bärande del i den nya skollagen. Men vi vill mer: det ska vara lika naturligt att vara företagare som anställd och denna värdering grundläggs till stor del i skolan. Därför måste skolan få i uppdrag att också utbilda i entreprenörskap och kreativitet. På yrkes- och lärlingsprogrammen bör man inte bara lära sig yrket utan även få en inblick i företagandets villkor.

* F-skattsedel från födseln

F-skattsedeln är inte till för några få, utan för alla som vill förverkliga en idé. För att uppmuntra företagsamhet bör en F-skattsedel fås vid födseln, precis som A-skattsedeln. Vid 18 års ålder ska sedan F-skattsedeln kunna aktiveras av de personer som vill starta företag. Normen i samhället blir då att valfrihet och företagande ses som lika naturligt som en anställning. På så sätt kan företagarlinsen och arbetslinjen gå hand i hand.

* Ambassadörer för unga företagare

Vi vill under nästa mandatperiod utse ambassadörer för unga företagare, en förebild för alla ungdomar som funderar på att starta eget, enligt modellen med ambassadörer för kvinnors företagande. Under 2008 och 2009 träffade och inspirerade de 880 kvinnliga ambassadörerna sammanlagt 46 000 personer – en liknande satsning behövs för att entusiasmera potentiella unga företagare.

4. Underlätta generationsväxlingar

Det svenska näringslivet står inför en gigantisk generationsväxling. Enligt organisationen Företagarna planerar så många som var fjärde småföretagare att dra sig tillbaka inom de närmaste fem åren, men en undersökning från Novus Opinion visar att endast 40 procent har planerat för generationsskiftet. Vi vill ge de unga en reell chans att ta över och har två lösningar:

** Unga som entreprenörlärlingar*

Vi vill införa ett system med entreprenörlärlingar. En entreprenörlärling arbetar i företaget till en något lägre lön, men med överenskommelsen att sedan få ta över när den nuvarande ägaren drar sig tillbaka. På så sätt skapas bästa möjliga förutsättningar för ett fortsatt livskraftigt företag.

** Särskilda överlåtelserån*

Vi vill att det ska bli lättare att låna pengar för att köpa ett företag eller ta över en befintlig verksamhet. Mikrolån, som beskrivs ovan, ska kunna användas även i detta syfte. Mot säkerhet vill vi dessutom göra det möjligt att utöver mikrolån ta särskilda överlåtelserån för att finansiera investeringen. Hela samhället tjänar på att livskraftiga företag kan leva vidare!